Eerste Kamer der Staten-Generaal

Centraal Informatiepunt

Den Haag, 11 februari 2005

Aan de leden en de plv. leden van de Vaste Commissie
voor Justitie

OVERZICHT van stemmingen in de Tweede Kamer betreffende wetsvoorstel:

28484 Wijziging van het Wetboek van Strafrecht en de Wegenverkeerswet 1994, in verband met de herijking van een aantal wettelijke strafmaxima

EINDSTEMMING WETSVOORSTEL: het wetsvoorstel is op 10 februari 2005 met algemene stemmen aangenomen.

AANGENOMEN EN OVERGENOMEN AMENDEMENTEN

Artikel I, onderdeel aA0
Artikelen IVA en IVB
13→**41** (Wolfsen)
Artikelen 5 en 5a
De voorgestelde wijziging betreft het voorstel om het vereiste van dubbele strafbaarheid af te schaffen voor meisjesbesnijdenis, gepleegd door Nederlanders buiten Nederland en rechtsmacht te vestigen voor meisjesbesnijdenis, gepleegd buiten Nederland door vreemdelingen die in Nederland een vaste woon- of verblijfplaats hebben. Alle deelnemingsvormen uit titel V van het Eerste Boek van het Wetboek van Strafrecht vallen onder de werking van dit amendement.
In navolging van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) wordt in plaats van besnijdenis de term genitale verminking gebezigd. Daaronder vallen meer en minder ernstige vormen van besnijdenis.
1. infibulatie: het geheel of gedeeltelijk verwijderen van de clitoris en de kleine schaamlippen, waarna de grote schaamlippen aan elkaar worden gehecht;
2. excisie: het verwijderen van de clitoris en geheel of gedeeltelijk van de kleine schaamlippen;
3. circumcisie: het verwijderen van de voorhuid van de clitoris;

Amendementen zijn in de volgorde van stemming – op artikelnummer – weergegeven: allereerst de aangenomen en/of overgenomen amendementen, vervolgens de verworpen of ingetrokken amendementen en tenslotte eventuele moties.
Vervangen amendementen zijn d.m.v. een → aangegeven: bijv. 7 → 8→ **20**. Amendement nr. 7 is vervangen door amendement nr. 8, dat op zijn beurt vervangen is door amendement nr. 20. De vette notatie van het stuknummer geeft aan dat dit het definitieve amendement is. De stemmingslijsten worden gemaakt op basis van de ongecorrigeerde draad van de vergadering.

4. incisie: het aanbrengen van een prik of sneetje in de voorhuid van de clitoris met als doel enkele druppels bloed te laten vloeien.
De onder 1 tot en met 3 genoemde ingrepen leveren in ieder geval verminking op. Zij kunnen worden aangemerkt als een vorm van (zware) mishandeling (met voorbedachten rade), strafbaar gesteld in de artikelen 300 tot en met 303. De onder 4 genoemde ingreep kan een verminking opleveren.
In navolging van hetgeen is voorgesteld in het wetsvoorstel inzake uitvoering van internationale regelgeving ter bestrijding van mensensmokkel en mensenhandel wordt niet de term «minderjarige» gebruikt, maar «een persoon die de leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt» (Kamerstukken II 2003/04, 29 291).
Artikel IVB
De rechtszekerheid gebiedt dat de in de artikelen 5 en 5a voorgestelde wijzigingen van de rechtsmacht ten aanzien van genitale verminking van meisjes uitsluitend van toepassing zijn op verminking die is gepleegd op of na het tijdstip van inwerkingtreding van deze wet. Voorgesteld wordt om zulks uitdrukkelijk te bepalen.
Aangenomen met algemene stemmen

Artikel I onderdelen aA0, Ab-Ad, Bb-Bn, 0C, C, D, Da1, E-Eb, Ia, J-Jb, Ka, Na-b, Qa-Qb, Sa-Sc, Ub, Za-Zb
Artikelen IIIB-IIID
10→11→32→**45** (Van Haersma Buma c.s.)
1. Algemeen
In het huidige strafrecht geldt een maximale tijdelijke gevangenisstraf van twintig jaar voor delicten waarvoor ook een levenslange gevangenisstraf kan worden opgelegd. Het verschil tussen deze maximale tijdelijke straf en de levenslange gevangenisstraf is groot. Dit geldt zeker bij het huidige systeem van vervroegde invrijheidsstelling na tweederde van de opgelegde straf. De tijdelijke gevangenisstraf is daardoor in de praktijk maximaal ruim dertien jaar. Als gevolg daarvan wordt nu incidenteel een levenslange gevangenisstraf opgelegd, omdat de rechter de netto periode van een tijdelijke celstraf te kort vindt. Op levenslange gevangenisstraf is geen vervroegde invrijheidsstelling van toepassing.
Met dit amendement wordt in artikel 10, derde en vierde lid, van het Wetboek van Strafrecht, de maximaal op te leggen gevangenisstraf verhoogd van twintig naar dertig jaar. Deze aanpassing is ook doorgevoerd bij de afzonderlijke delicten waarvoor naast een tijdelijke ook levenslange gevangenisstraf kan worden opgelegd.
Door deze aanpassing krijgen rechters en officieren van justitie meer armslag om recht te doen aan de ernst van bepaalde strafbare feiten zonder dat een levenslange gevangenisstraf behoeft te worden opgelegd.
2. Artikelsgewijs
A
In onderdeel A van dit amendement wordt het wetsvoorstel aangevuld met wijzigingen in het Wetboek van Strafrecht. De mogelijkheid om maximaal dertig jaar tijdelijke gevangenisstraf op te leggen bij misdrijven waarop mede levenslange gevangenisstraf is gesteld wordt bewerkstelligd door de algemene bepaling van artikel 10, derde en vierde lid, van het Wetboek van Strafrecht te wijzigingen en door in het bijzonder ook de strafbepalingen te wijzigen van de verschillende misdrijven waarop naast tijdelijke ook levenslange gevangenisstraf is gesteld. Daarbij zijn ook wijzigingen doorgevoerd in de misdrijven die in het Wetboek van Strafrecht worden ingevoegd door de Wet terroristische misdrijven. Dit amendement verhoogt de tijdelijke gevangenisstraf ook bij deze misdrijven naar maximaal

dertig jaar. Tenslotte zijn ook de strafverminderingsgronden van de artikelen 45, derde lid, 46, derde lid, en 49, tweede lid, van het Wetboek van Strafrecht aangepast. Dit vloeit voort uit de in dit amendement voorgestelde verhoging van de tijdelijke gevangenisstraf naar ten hoogste dertig jaar bij misdrijven waarop ook levenslange gevangenisstraf is gesteld.
B
Onderdeel B van dit amendement bewerkstelligt wijzigingen in andere wetten waarin misdrijven zijn opgenomen waarop mede levenslange gevangenisstraf is gesteld. Het gaat om het Wetboek van Militair Strafrecht, de Wet oorlogsstrafrecht en de Kernenergiewet.
Aangenomen. Voor: PvdA, D66, VVD, Groep Lazrak, ChristenUnie, SGP, CDA en LPF

Artikel I onderdeel aA0

14 (Wolfsen)

Met de toename van het aantal zware en langdurige programma's die als bijzondere voorwaarde bij een voorwaardelijke veroordeling kunnen worden opgelegd (zoals Den Engh of de langdurige behandeling van een zedendelinquent) is de maximum voorwaardelijke gevangenisstraf van een jaar niet in alle gevallen toereikend als geloofwaardige en effectieve tegenhanger van de bijzondere voorwaarde; de stok achter de deur dient voldoende dik te zijn. Dit geldt in het bijzonder indien men rekening houdt met de vervroegde invrijheidstelling. Een veroordeelde zal bovendien meer gemotiveerd zijn tot deelname aan een bijzondere voorwaarde als hij ook in strafzwaarte te winnen heeft bij deelname. Door het maximum als voorwaardelijk op te leggen gevangenisstraf te verhogen tot twee jaar kan het evenwicht tussen een zware bijzondere voorwaarde bij een voorwaardelijke veroordeling en de daar tegenoverstaande gevangenisstraf worden hersteld. Samen met de verhoging van drie naar vier jaar voor de gevangenisstraffen waarbij nog een deel voorwaardelijk kan worden opgelegd, biedt dit de rechter de mogelijkheid een straf op te leggen die (nog) beter is toegesneden op de bijzonderheden van het geval.
Aangenomen. Voor: SP, GroenLinks, PvdA, D66, Groep Lazrak, VVD, ChristenUnie, SGP en LPF

Artikel I onderdeel aA0

15 (Wolfsen)

Met het opleggen van een strafdoor de rechter wordt onder meer beoogd herhaling te voorkomen. Een belangrijk en veelgebruikt instrument hierbij is de voorwaardelijke gevangenisstraf. De bijzondere voorwaarden, die bij een voorwaardelijke veroordeling kunnen worden opgelegd, bestaan veelal uit een op de persoon van de dader toegesneden vorm van onderricht, toezicht of behandeling in een verplicht kader. Na ommekomst van de proeftijd zijn er geen mogelijkheden meer om de veroordeelde in een min of meer verplicht kader te begeleiden of behandelen. De maximale proeft tijd bedraagt, afhankelijk van het delict, twee ofdrie jaar en kan met maximaal een jaar worden verlengd.
In een klein maar belangrijk aantal gevallen is het wenselijk om een langere periode «greep» te houden op de veroordeelde. Zo kan toezicht in een verplicht kader door de reclassering op sommige ontuchtplegers wenselijk zijn.
Evenzeer kan het wenselijk zijn om te controleren of daders die vanuit een psychotische stoornis een strafbaar feit hebben gepleegd hun medicijnen blijven innemen. In die gevallen kan een langere proeftijd, afhankelijk van de ingeschatte ernst, tot maximaal 10 jaar door de rechter worden opgelegd. Zo kan, meer dan thans het geval is, een straf op maat

worden gerealiseerd waardoor de kans op herhaling wordt verkleind. Het belang van een langdurige proeftijd weegt in die gevallen waarin aantoonbaar een groot gevaar voor herhaling aanwezig is, zwaarder dan de strafverzwaring die een langdurige proeftijd met zich brengt. De rechter kan bovendien bij het opleggen van de totale strafrekening houden met de duur van de proeftijd. Evenzo kan de rechter bij een mogelijke tenuitvoerlegging van de voorwaardelijke veroordeling na overtreding van de voorwaarde, rekening houden met het tijdsverloop. Op deze wijze kan de langdurige inperking van een deel van de vrijheid als gevolg van een lange proeftijd (deels) worden gecompenseerd.
Om te voorkomen dat de verlengde proeftijd lichtvaardig wordt opgelegd, dient deze door de officier van justitie te worden gevorderd en in het vonnis te worden gemotiveerd. Als onderbouwing kan worden gedacht aan een gedragskundige- of reclasseringsrapportage, maar ook statistische gegevens kunnen hiertoe dienen. Het huidige artikel 14b WbSr stelt de proeftijd op 3 jaar. Afhankelijk van voorwaarden genoemd in art. 14 c kan de maximumduur worden beperkt tot 2 jaar. De praktijk is dat vrijwel standaard een proeftijd van twee jaar bij een voorwaardelijke veroordeling wordt opgelegd. Dit amendement heeft eveneens tot gevolg dat de wet aan de praktijk wordt aangepast door in beginsel een proeftijd van twee jaar op te leggen, tenzij bijzondere omstandigheden een langere proeftijd rechtvaardigen.
De verlengde proeftijd blijft beperkt tot meerderjarigen.
De mogelijkheid om de proeftijd te verlengen met maximaal een jaar dan wel te verkorten ingevolge artikel 14fSr blijft onverkort van kracht. Onvoorziene omstandigheden kunnen aldus tot een correctie leiden.
Aangenomen. Voor SP, PvdA, VVD, ChristenUnie, SGP, LPF en Groep Lazrak

Artikel I onderdeel Bb

18 (Vos)

Bij de introductie van de mogelijkheid tot combinatie van onvoorwaardelijke jeugddetentie met een taakstraf werd een maximum vrijheidsstraf van drie maanden voldoende geacht. De Centrale Raad voor Strafrechtstoepassing (CRS) adviseerde reeds voor een mogelijkheid met zes maanden. Dit amendement strekt ertoe alsnog een combinatie van taakstraf en een onvoorwaardelijke detentie tot een maximum van 6 maanden mogelijk te maken. In de situatie dat een jeugdige tot de behandeling op de terechtzitting in voorlopige hechtenis verblijft en de rechter meent dat jeugddetentie niet langer geïndiceerd is, ontbreekt thans de mogelijkheid om, naast de op dat moment reeds ondergane jeugddetentie (die alsdan veelal net de termijn van drie maanden overschrijdt), (ook) nog een taakstraf op te leggen. Immers verhindert artikel 77g thans die combinatiemogelijkheid. Dit amendement biedt de rechter alsnog die mogelijkheid. Daarmee wordt geen zwaardere oplegging beoogd, maar kan een straf opgelegd worden die (nog) beter is toegesneden op de bijzonderheden van het geval.
Aangenomen. Voor: SP, GroenLinks, PvdA, D66, Groep Lazrak, VVD, ChristenUnie, SGP en LPF

Artikel I onderdeel Sa

20→**37** (Vos)

Anders dan het geval is bij overtreding van misdrijven tegen de zeden (artikelen 242–247 en 248ter–250ter), kan ontzetting in de uitoefening van bepaalde beroepen niet worden uitgesproken bij veroordeling wegens ernstige misdrijven tegen het leven gericht. Omdat denkbaar is dat dat in bepaalde gevallen maatschappelijk wel gewenst is, biedt dit amendement die mogelijkheid.

Aangenomen met algemene stemmen

Artikel I onderdeel Ya

16 (De Wit)

Dit amendement beoogt de strafmaat voor het delict van artikel 336 Wetboek van Strafrecht (publiceren van onware jaarrekening) te verhogen van twee naar zes jaar teneinde de strafmaat daarmee op hetzelfde niveau te stellen als bij het delict valsheid in geschrifte (artikel 225 Wetboek van Strafrecht).
Artikel 336 Wetboek van Strafrecht beoogt het vertrouwen te beschermen dat derden, met name investeerders en beleggers, stellen in de gepubliceerde jaarrekeningen. Mede in het licht van de recente boekhoudschandalen is een verhoging van de strafmaat op het maken van een onware jaarrekening een signaal van de wetgever dat zij hecht aan een correcte financiële verslaggeving. Bovendien kunnen bij een strafmaat van 6 jaar alle dwangmiddelen worden geëffectueerd. Boekhoudschandalen worden overigens in andere landen veel strenger bestraft. Een recentelijk naar aanleiding van het fraudedebat op 10 maart 2004 verschenen artikel (Tijdschrift voor Onderneming en Strafrecht, 2004, nummer 2) laat zien dat de wetgever er in 1886 bewust voor heeft gekozen een strafbepaling inzake de onware jaarrekening op te nemen. De praktijk heeft echter uitgewezen dat het een weinig ten laste gelegd delict betreft. Veelal wordt artikel 225 Sr gebruikt (valsheid in geschrifte) met een strafmaximum van zes jaar. Dit is opmerkelijk omdat artikel 336 Sr een zelfstandige betekenis toekomt in de bescherming van het vertrouwen dat het publiek mag hebben in een correcte financiële verslaggeving.

Aangenomen met algemene stemmen

Artikel II

29→**46** (Griffith)

In het onderhavige voorstel van wet wordt in artikel 175, derde lid van de Wegenverkeerswet 1994, het rijden onder invloed en het veel te hard rijden aangemerkt als extra wettelijke strafverzwaringsgrond. Ook andere gedragingen in het verkeer kunnen echter direct gevaar opleveren voor de verkeersveiligheid. Ook bumperkleven, het niet verlenen van voorrang of het gevaarlijk inhalen kunnen worden gezien als gevallen van roekeloos rijden en dienen derhalve ook als strafverzwaringsgrond te gelden.

Aangenomen. Voor: SP, PvdA, Groep Lazrak, VVD, ChristenUnie, SGP en LPF

Artikel II

22→**38** (Vos)

Anders dan het geval is bij overtreding van de misdrijven moord, doodslag en (zware) mishandeling, al dan niet met voorbedachte rade, waarbij het misdrijf is begaan met een motorrijtuig, kan bij overtreding van het misdrijf bedreiging (artikel 285 Wetboek van Strafrecht), begaan met een motorrijtuig, géén ontzegging van de rijbevoegdheid worden opgelegd. Dat betekent dat in de gevallen waarin iemand doelbewust inrijdt op een ander, met «slechts» de bedoeling de ander angst aan te jagen, geen ontzegging van de rijbevoegdheid kan worden opgelegd. Omdat denkbaar is dat dat in bepaalde gevallen maatschappelijk wel gewenst is, biedt dit amendement die mogelijkheid.

Aangenomen met algemene stemmen

Artikel III, Artikel 67
Artikel IVA

27→**42** (Eerdmans)

De straf op dierenmishandeling is in 1992 in de «Gezondheids- en welzijnswet voor dieren» (Gwwd) vastgelegd op een maximum van twee jaar of een geldboete van de vierde categorie (€ 11 250). Zelfs indien de strafrechter de schuldige de hoogste straf oplegt voor meervoudige mishandeling o.g.v. art. 57 Sr, dan kan deze ten hoogste 21/3 jaar cel tegemoet zien.
Gezien de ernst van de feiten is een hogere bestraffing op zijn plaats ter vergelding van het aangerichte dierenleed. Dieren kunnen zich in de regel niet of nauwelijks verdedigen tegen geweld door mensen aangericht: zij verdienen daarom de extra bescherming door de wetgever. Dit amendement heeft tot doel de maximumstraf op dierenmishandeling te verhogen van twee naar drie jaar. De extra bescherming van dieren door de wetgever wordt in het tweede onderdeel van dit amendement nog extra versterkt door voorlopige hechtenis mogelijk te maken voor verdachten van dierenmishandeling.
Geregeld schrikt de samenleving op van gevallen van ernstige dierenmishandeling. Zo is in Twente sinds oktober 2000 een (groep) dierenbeul(en) actief, die meerdere paarden, veulens en schapen op gruwelijke wijze met scherpe voorwerpen heeft toegetakeld. De meeste van deze dieren overleefden de mishandelingen niet. Naast mishandeling beoogt dit amendement ook een verzwaring van de straf op de verwaarlozing van dieren, hetgeen binnen de reikwijdte van art. 37 Gwwd valt. Regelmatig stuit de inspectie van de dierenbescherming op gevallen van ernstige verwaarlozing van vee en huisdieren. Het frustreert de dierenbescherming en andere gemoeide organisaties dat de wegens verwaarlozing geverbaliseerde eigenaren na een relatief korte vrijheidsstraf wederom (huis)dieren in bezit krijgen en wederom de fout in gaan. Dit amendement tracht ook aan deze situatie een einde te maken.

Aangenomen. Voor: SP, PvdA, D66, VVD, CDA, Groep Lazrak, ChristenUnie, SGP en LPF

Artikel IVA

24→**39** (Vos)

Hoewel het huidige strafmaximum terzake dierenmishandeling en -verwaarlozing in de praktijk doorgaans niet wordt opgelegd, strekt dit amendement ertoe het mogelijk te maken, dat dierenhandelaren of fokkerijen meer in hun portemonnee kunnen worden getroffen dan thans het geval is. Bij handelaren en fokkerijen die dieren verwaarlozen draait het veelal vooral om geld, waar de dieren het slachtoffer van worden. Hoewel reeds behaalde

opbrengsten van criminaliteit kunnen worden ontnomen met behulp van de daarvoor in het leven geroepen ontnemingsprocedure, beoogt dit amendement lucratieve handel te ontmoedigen door hogere boetes mogelijk te maken.
Aangenomen. Tegen: LPF

Artikel IVA
30→**35** (Eerdmans)
De straf op het bezit van illegale vuurwapens is bij de laatste wetswijziging in 2000 aanzienlijk verhoogd, namelijk van negen maanden tot vier jaar. Een verhoging van de strafmaat voor het bezit van steekwapens van de 1e categorie, zoals stiletto's, werpsterren, boksbeugels en vlindermessen is toen uitgebleven. Het amendement beoogt onder andere dit te corrigeren. De indiener acht het om meerdere redenen wenselijk om alsnog te komen tot een verhoging van de strafmaat voor het bezit van wapens van de 1e categorie.
In het algemeen geeft het strafmaximum uitdrukking aan de ernst die door de wetgever aan een delict wordt toegekend. Zoals ook de regering in de memorie van toelichting aangeeft zijn in onze samenleving de rechtsbelangen van het leven en de lichamelijke integriteit steeds zwaarder gaan wegen. Nu vormen verboden messen van de 1e categorie een belangrijke bedreiging van het leven en de lichamelijke integriteit: een illegaal vlindermes hoeft wat betreft dodelijkheid niet onder te doen voor een illegaal vuurwapen.
In het licht van deze constatering geven de onderzoeken naar messenbezit en het grote aantal illegale messen dat bij acties in het kader van preventief fouilleren in beslag wordt genomen aanleiding tot grote verontrusting. Uit deze situatie moet geconcludeerd worden dat de huidige maximumstraf onvoldoende afschrikwekkende werking heeft, hetgeen wel een belangrijk doel van strafwetgeving hoort te zijn. Daarnaast wordt met de huidige maximumstraf van drie maanden ook een andere doel van de strafwet, de mate van vergelding, onvoldoende gediend. Zelfs als de huidige maximumstraf voor het bezit van wapens van de eerste categorie wordt toegepast, hetgeen volgens de memorie van toelichting zelden het geval is, zal in de praktijk een overtreder van de wet feitelijk nooit langer dan twee maanden gevangenisstraf hoeven ondergaan, dankzij de mogelijkheid tot vervroegde invrijheidsstelling. Het amendement beoogt zowel de afschrikwekkende werking te herstellen door alsook het vergeldingsaspect beter tot uitdrukking te laten komen. Het amendement heeft verder als oogmerk het verband tussen zware delicten als moord en doodslag en het bezit van een verboden mes beter tot uitdrukking te brengen. Het in bezit hebben van een wapen van de 1e categorie kan duiden op een, al dan niet onbewust bij de bezitter aanwezige, bereidheid tot het begaan van een zeer zwaar delict zoals zware mishandeling, doodslag of moord. In de huidige maximumstraf van drie maanden komt de relatie van het bezit van verboden messen tot deze delicten, die ook met zeer hoge straffen worden bedreigd, niet duidelijk genoeg tot uitdrukking. Met het amendement wordt ook beoogd meer internationale aansluiting te vinden. Zo staat volgens de Duitse wapenwet een maximumstraf van 3 jaar op het bezit van wapens, vergelijkbaar met wapens die vallen onder de 1e categorie van artikel 2 van de Wet Wapens en Munitie. In België wordt het bezit van onder meer vlindermessen bedreigd met een minimumstraf van een maand tot aan een maximumstraf van drie jaar.
Aangenomen met algemene stemmen

VERWORPEN, INGETROKKEN EN/OF VERVALLEN AMENDEMENTEN

Artikel I onderdeel aA0, Artikel 10

12 (Van Haersma Buma en Eerdmans)

Met dit amendement wordt de mogelijkheid geboden in de toekomst voor delicten waarop geen levenslang staat een strafmaximum in de wet op te nemen van twintig jaar in plaats van vijftien jaar. De aanpassing, zoals voorgesteld onder 2, vloeit voort uit de aanpassing, zoals voorgesteld onder 1.

Ingetrokken

Artikel IIIaA, Artikelen 311, 359 en 423

17 (Wolfsen en Griffith)

De legitimiteit van een rechterlijke uitspraak als uitkomst van een volgens de regels verlopen procedure wordt niet meer in alle gevallen als vanzelfsprekend en op voorhand aanvaard. Gebrek aan inzicht in het gewicht van de factoren die bij het vervolgingsbeleid of het nemen van de rechterlijke beslissing een rol hebben gespeeld of een gebrek aan overtuigingskracht van de motivering in het vonnis kunnen de geloofwaardigheid van de strafrechtspleging in het geding brengen. Tegen deze achtergrond mag van openbaar ministerie en rechter worden verwacht dat zij zich rekenschap geven van de invloed die van een beslissing of uitspraak kan uitgaan op het maatschappelijk debat», aldus de minister van justitie in zijn brief van 22 oktober 2003 over het algemeen kader herziening Wetboek van Strafvordering (29 271, nr. 1). De indieners van dit amendement delen deze opvatting.

Dit amendement heeft tot doel de motiveringsplicht van de officier van justitie en rechter te verzwaren. Uitgangspunt hierbij zijn de landelijke richtlijnen van het openbaar ministerie (voor zover deze van toepassing zijn op het specifieke delict). Meer dan thans het geval is moet een rechtelijke uitspraak inzicht geven in de redenen die hebben geleid tot de aard en hoogte van de opgelegde straf of maatregel. Ook een vrijspraak moet (beter) worden gemotiveerd door in het vonnis op te nemen waarom de rechtbank het bewijs niet voldoende wettig en overtuigend acht. Dit kan bijvoorbeeld door in het vonnis aan te geven welk deel van de tenlastelegging niet bewezen wordt geacht.

Allereerst moet het vonnis, waaronder tevens begrepen het verkorte vonnis, blijk geven van de vordering van de officier van justitie. Daar waar de rechtbank gemotiveerd moet reageren op verweren van de verdediging, dient zij eveneens te reageren op die passages uit het requisitoir van de officier die gelijk te stellen zijn met een verweer. De officier van justitie kan in zijn requisitoir wijzen op deze passages. Door de landelijke richtlijnen als uitgangspunt van de strafeis te maken en aan afwijkingen hiervan een motiveringsplicht te verbinden, heeft dit amendement tevens tot doel de straftoemeting landelijk meer te uniformeren.

Middels de schakelbepaling van artikel 415 Sv is hetgeen in dit amendement is bepaald voor de procedure in eerste aanleg, eveneens van toepassing voor de procedure in appel. In het arrest dienen echter eveneens de afwijkingen in aard en hoogte van het vonnis van de rechtbank gemotiveerd te worden.

Ingetrokken

Artikel II, Artikelen 112, 115, 123, 130, 131, 134, 161, 175, 177
Artikel IVA
Artikel IVB, onderdeel F
Artikel V
21 (Wolfsen en De Pater-van der Meer)
Algemeen
Dit amendement beoogt het aantal van ongeveer 250 doden en een veelvoud aan gewonden dat per jaar valt als gevolg van gebruik van alcohol in het verkeer terug te dringen. Daartoe is gezocht naar een aanscherping van de bestuursrechtelijke afdoening van de overtreding van artikel 8 van de Wegenverkeerswet 1994 (verder: WVW 1994) – rijden onder invloed – op twee onderdelen.
Allereerst heeft dit amendement een omkering van de bewijslast voor de (on)geschiktheid voor deelname aan het verkeer tot gevolg. Thans dient de overheid na melding van de overtreding door middel van een psychiatrisch onderzoek aan te tonen dat de verkeersdeelnemer ongeschikt is voor verkeersdeelname alvorens tot ongeldigverklaring over kan worden gegaan. Dit amendement beoogt het rijbewijs «automatisch» ongeldig te verklaren bij de tweede geconstateerde overtreding van artikel 8 WVW1994 binnen 5 jaar. Met deze tweede overtreding heeft men aangetoond niet geschikt te zijn voor die vormen van verkeersdeelname waar het rijbewijs voor is vereist. Het is vervolgens aan de overtreder om aan te tonen dat hij na een bepaalde periode weer geschikt is voor deelname. Dit kan volgens de bestaande procedure middels een door de overtreder aan te vragen en te bekostigen psychiatrisch onderzoek.
Opnieuw afrijden is niet vereist omdat de rijvaardigheid bij dit misdrijf niet in het geding is.
De tweede aanscherping betreft het moment van ingrijpen. Anders dan nu het geval, is de tweede geconstateerde overtreding van artikel 8 WVW1994 binnen 5 jaar, ongeacht de mate van die overtreding, het moment waarop het rijbewijs ongeldig wordt verklaard. De waarschuwing die is uitgegaan van de eerste overtreding is dan kennelijk niet afdoende geweest.
De ernst van het delict, mede in het licht van de verhoogde kans op een ongeluk met ernstige gevolgen (voor derden),de zeer geringe pakkans voor dit delict (statistisch heeft men bij twee geconstateerde overtredingen van artikel 8 WVW1994 een aanzienlijk aantal keren vaker met te veel drank op gereden) en het thans breed gedragen morele besef dat (te veel) alcohol en verkeer niet samengaan, rechtvaardigen deze aanscherping.
De ongeldigverklaring van het rijbewijs bij recidivisten heeft tot doel deze groep te beletten een tweede keer te recidiveren. Voorts wordt van de onderhavige aanscherping een preventieve werking verwacht. Met de heldere regel dat bij de tweede keer gepakt worden voor rijden onder invloed het rijbewijs moet worden ingeleverd, bestaat de hoop en verwachting dat de drempel om met (te veel) alcohol achter het stuur te stappen bij velen wordt verhoogd. Daartoe is wel vereist dat deze regel, al dan niet in samenhang met de overige reeds bestaande bestuursrechtelijke maatregelen, middels brede publieksvoorlichting bekend wordt gemaakt. Deze voorlichting kan worden bekostigd uit de te verwachten bezuinigingen op de door de overheid te verrichten en te bekostigen psychiatrische onderzoeken. Dit amendement laat de huidige strafrechtelijke regelgeving rond rijden onder invloed ongewijzigd. Ook bestuursrechtelijk blijft de regelgeving, voorzover niet aangescherpt met dit amendement, ongewijzigd. Dit betekent dat ook de EMA-cursus blijft bestaan, echter alleen voor first offenders vanaf een bepaald promillage. Dit amendement beoogt een beperkte aanpassing van de huidige bestuursrechtelijke regelgeving op het gebied van het verkeersrecht. De politie heeft reeds een meldingsplicht aan het CBR bij constatering van een aantal misdrijven, waaronder rijden onder invloed in een aantal gevallen.

In het bij algemene maatregel van bestuur aangegeven geval van een tweede overtreding van artikel 8 WVW1994 gaat het CBR over tot ongeldigverklaring van het rijbewijs. De betrokken houder wordt niet langer geschikt geacht een motorvoertuig te besturen. Met de toekenning van de bevoegdheid aan het CBR wordt vooruitgelopen op de bepalingen met betrekking tot de toekenning van bevoegdheden aan het CBR die zijn opgenomen in de wet van 18 april 2002 tot wijziging van de Wegenverkeerswet 1994 met betrekking tot de rijvaardigheid en rijbevoegdheid (Stb. 250),die naar verwachting nog in 2004 in werking zullen treden.
Van de ongeldigverklaring zal aantekening worden gemaakt in het Centraal Rijbewijzen- en Bromfietscertificatenregister. Hiervoor zal het in Reglement rijbewijzen een voorziening worden getroffen. Het bovenstaande betekent dat betrokkene, wil hij weer kunnen beschikken over een geldig rijbewijs, eerst moet aantonen weer geschikt te zijn. In de praktijk zal dat betekenen dat betrokkene bij de aanvraag voor een nieuw rijbewijs een verklaring van geschiktheid zal moeten overleggen. De voorgestelde wijziging van artikel 112,eerste lid, bepaalt dat, indien er sprake is van ongeldigverklaring op grond van artikel 123, eerste lid, onder g, een rijbewijs pas kan worden afgegeven nadat een bij algemene maatregel van bestuur bepaalde periode is verstreken. Bij algemene maatregel van bestuur zal verder worden bepaald op welke wijze deze aanvraagprocedure zal plaatsvinden, aan welke voorwaarden betrokkene zal moeten voldoen en welke bescheiden hij voor de aanvraag van een nieuw rijbewijs zal moeten overleggen.

Artikelsgewijs
Artikel I,onderdeel A
Voorgesteld wordt het eerste lid van artikel 112 uit te breiden met een nieuw onderdeel e. Hierin wordt bepaald dat, gedurende een bij algemene maatregel van bestuur bepaalde periode, geen rijbewijs wordt afgegeven aan een persoon van wie het rijbewijs op grond van artikel 123,eerste lid, onderdeel g, ongeldig is verklaard.

Artikel I,onderdeel C
In het voorgestelde artikel 123,eerste lid, onderdeel g, wordt bepaald dat in bij algemene maatregel van bestuur aangegeven gevallen het rijbewijs door het CBR ongeldig wordt verklaard. Het betreft hier derhalve een gebonden beschikking. Het CBR heeft geen beleidsvrijheid om in de aangegeven gevallen een andere beslissing te nemen dan ongeldigverklaring van het rijbewijs en voor een andere duur dan aangegeven in de algemene maatregel van bestuur. In de desbetreffende algemene maatregel van bestuur, het Reglement rijbewijzen, zal moeten worden aangegeven in welke gevallen het CBR overgaat tot ongeldigverklaring. Het is in ieder geval de bedoeling dat voorzien wordt in ongeldigverklaring indien ten aanzien van betrokkene binnen een periode van vijf jaren tweemaal overtreding van artikel 8,dan wel de artikelen 160,vijfde lid,163,tweede,zesde,achtste of negende lid, van de Wegenverkeerswet 1994 is geconstateerd. De ongeldigverklaring betreft alle categorieën waarvoor het rijbewijs is afgegeven.

Onderdeel D
Op grond van het voorgestelde artikel 130,tweede lid, zijn de bij algemene maatregel van bestuur aangewezen personen verplicht om in de bij algemene maatregel van bestuur aangegeven gevallen mededeling te doen aan het CBR. Bij ministeriële regeling worden regels gesteld betreffende de uitoefening van deze bevoegdheid.

Onderdeel E

In het voorgestelde nieuwe artikel 131,zevende lid, wordt de verdere procedure aangegeven. Na ontvangst van de mededeling als bedoeld in artikel 130,tweede lid, gaat het CBR zo spoedig mogelijk over tot ongeldigverklaring van het rijbewijs. Tegen deze ongeldigverklaring staan volgens de Algemene wet bestuursrecht de gebruikelijke rechtsmiddelen open van bewaar en beroep. Expliciet is bepaald dat deze ongeldigverklaring ook wordt uitgesproken indien naar aanleiding van de eerdere geconstateerde overtreding op grond van artikel 131 een maatregel met betrekking tot de rijvaardigheid of geschiktheid is opgelegd. Het voorgestelde achtste lid bepaalt dat na ongeldigverklaring betrokkene het rijbewijs dient in te leveren bij het CBR. De overige voorgestelde wijzigingen betreffen verwijzingen naar gewijzigde artikelleden.
Artikel II
In dit artikel wordt het overgangsrecht geregeld. Vanwege de toch vergaande consequenties zullen de voorstellen geen betrekking hebben op constateringen van overtredingen genoemd in de in artikel 123,eerste lid, onderdeel g, bedoelde algemene maatregel van bestuur, gedaan voor de inwerkingtreding van de voorstellen.
Artikel III
Voordat de voorstellen uit artikel II (afgezien van onderdeel H),IV a en IVb van de wet in werking kunnen treden, zal ook moeten zijn voorzien in de benodigde wijzigingen van het Reglement rijbewijzen en diverse ministeriële regelingen. Met het oog hierop is alsnog de voorziening opgenomen dat kan worden bepaald dat deze artikelen op een ander tijdstip in werking treden dan de overige onderdelen van de wet.
Ingetrokken

Artikel I onderdelen T en U, U0a-U0b
26→28→**36** (Griffith en Eerdmans)
Als uitgangspunt voor herziening van de strafmaxima bij de geweldsdelicten is een verhoging van het strafmaximum van eenvoudige mishandeling (artikel 300, eerste lid Sr.) genomen. Voorgesteld wordt dit strafmaximum te verhogen van twee naar vier jaren gevangenisstraf. De maximumstraf op mishandeling met voorbedachten rade wordt eveneens verhoogd met twee jaar van drie naar vijf jaren. Daarmee wordt de ernst en de strafwaardigheid van het delict op gepaste wijze tot uitdrukking gebracht. Daarnaast biedt de verhoging van het strafmaximum opsporingsinstanties de mogelijkheid tevens inverzekeringstelling en voorlopige hechtenis toe te passen en kan de verdachte ook buiten heterdaad worden aangehouden. Vanuit het oogpunt van de wetssystematiek moet de strafverhoging met twee jaar ook doorwerken in de overige leden van artikel 300 (mishandeling), 301 (mishandeling met voorbedachten rade), 302 en 303 WvSr. Het achterwege laten van deze systematische aanpassing zou de indruk kunnen wekken dat de wetgever bijvoorbeeld mishandeling die zwaar lichamelijk letsel tot gevolg heeft, in verhouding tot mishandeling die dergelijk letsel niet tot gevolg heeft, als minder ernstig is komen te beschouwen. Met het amendement wordt deze indruk, door voornoemd verschil van twee jaar weer terug aan te brengen, weggenomen.
Verworpen. Voor: VVD, ChristenUnie, SGP, LPF en D66

Artikel I onderdeel Yb
19 (Wolfsen)
Dit amendement heeft als oogmerk het strafmaximum voor de moedwillige beschadiging en vernieling, dan wel het weghalen van voor publiek tentoongesteld kunstwerk of (een ander) cultuurgoed (verder: kunstbeschadiging) te verhogen van twee naar vier jaar. Onder de huidige wetgeving geniet kunst geen extra bescherming en valt beschadiging of vernieling

hiervan onder artikel 350 Sr. Dit artikel kent een strafmaximum van twee jaar, met als bijkomend gevolg dat voorlopige hechtenis voor dit delict niet mogelijk is. Ook het opleggen van de maatregel TBS bij een (gedeeltelijk) ontoerekeningsvatbare dader is praktisch niet mogelijk. Uit onderzoek in opdracht van het ministerie van OCW (criminaliteit en preventie in Nederlandse musea uit 2000) blijkt dat in één jaar tijd bij 227 Nederlandse musea sprake was van 161 beschadigde objecten waarvan in 68% van de gevallen sprake was van opzettelijke beschadiging. Het strafmaximum geeft uitdrukking aan de ernst die de wetgever toekent aan een bepaald delict. Om verscheidene redenen is het vernielen van publiek tentoongestelde kunst een ernstiger inbreuk op de rechtsorde dan vernieling van een willekeurig goed en verdient dit, in navolging van andere bijzondere zaken, aparte strafrechtelijke bescherming. Allereerst dient te worden gewezen op de uniciteit van een kunstwerk. Een kunstwerk is onvervangbaar en kan na vernieling vrijwel nooit in de originele staat worden hersteld; het proces van de totstandkoming kan niet worden verdisconteerd in de restauratie. Voorts is een kunstwerk veelal een object met een ziel, een idee, een uitstraling of een boodschap. Kunstbeschadiging wordt als gevolg hiervan als veel ernstiger ervaren dan de vermogensschade die de beschadiging van een willekeurig goed tot gevolg heeft. Daarnaast wordt menig kunstwerk ervaren als publiek bezit; «De verwoeste stad» van Zadkine is van vele Rotterdammers, de Nachtwacht van vele Nederlanders (en andere wereldburgers). Beide voorbeelden illustreren eveneens de symbolische waarde van sommige kunstwerken. Echter, de terrorist die het klaarspeelt om de nachtwacht – als symbool voor Nederland – te vernielen kan maximaal twaalf uur door de politie worden opgehouden, alvorens weer vrijgelaten te worden. Ten slotte kan de kwetsbaarheid worden genoemd: publieke tentoonstelling brengt automatisch kwetsbaarheid met zich. Gezien het voorgaande is een strafmaximum van vier jaar voor kunstbeschadiging proportioneel.
De strafbaarstelling van zaaksbeschadiging heeft tot doel het ongestoorde gebruik van de zaak door de eigenaar te beschermen. Vanwege de bovenstaand weergegeven argumenten weegt deze bescherming voor een publiek kunstwerk zwaar. Echter, het beschermd belang van een publiek kunstwerk is meeromvattend. Hieronder dient namelijk tevens te worden begrepen de bescherming van cultuuruitingen (als bijdrage aan het menselijk welzijn) en de bescherming van de vrijheid van meningsuiting van de kunstenaar. Met de aparte strafbedreiging voor kunstbeschadiging wordt aan voornoemd onderscheid tevens uitdrukking gegeven.
De reikwijdte van dit amendement is beperkt tot de doleuze kunstbeschadiging.
Verder beperkt het zich tot werken die voor publiek tentoongesteld zijn, ongeacht of de eigenaar van het werk of tentoonstellingsruimte de overheid of een particulier is. Vanwege het ontbreken van het publieke karakter vallen werken in depot en werken in niet-publieke ruimtes niet onder werking van dit artikel. Het begrip kunst laat zich lastig definiëren. Dit amendement beoogt een ruime invulling te geven aan de verzameling te beschermen objecten. Daarom is naast het begrip kunst tevens het begrip cultuurgoed opgenomen. Er zijn voorwerpen denkbaar die niet als kunst, maar wel als cultuurgoed moeten worden aangemerkt, zoals voorwerpen van kunstnijverheid. Het voorwerp moet in ieder geval een expressieve werking hebben en zijn ontstaan als gevolg van een creatief proces.
Decoratieve elementen in gebouwen zijn in ieder geval aan te merken als cultuurgoederen en vallen onder de werking van dit amendement. Een gebouw als geheel kan onder omstandigheden eveneens worden gedefinieerd als cultuurgoed, maar valt buiten de reikwijdte vanwege inperkingsproblemen (valt het ingooien van ruit van dit gebouw onder de werking?) en voorts omdat artikel 352 Sr. gebouwen reeds een bijzondere bescherming biedt.
Strafrecht is in essentie altijd reactief en dient als ultimum remedium te worden ingezet. Het kwaad is dan al geschied. Het belang van preventie kan daarom niet voldoende worden benadrukt. Echter, vanwege de openbaarheid, kwetsbaarheid en uitstraling van kunstwerken zijn zij extra kwetsbaar. De voorbeelden van kunstbeschadiging uit het verleden zijn veelal

van beschadigingen door mensen met een psychische stoornis, die vanwege het specifieke karakter kunst als object van hun vernielingsdrift hebben gekozen. Het hogere strafmaximum voor kunstbeschadiging geeft uitdrukking aan de mate van afkeuring van het feit, heeft een appaiserende werking ten opzichte van het publiek dat zich mede slachtoffer voelt (dit gedrag wordt niet getolereerd), biedt generale preventie (al mogen de verwachtingen van de werking van dit element niet te hoog zijn), en kan helpen voorkomen dat de dader recidiveert, bijvoorbeeld door de mogelijkheid van voorlopige hechtenis in welke periode psychische hulp kan worden georganiseerd.
Het idee om het strafmaximum voor kunstbeschadiging te verhogen is door minister Korthals Altes afgewezen. De hoogleraar strafrecht Kelk heeft het onderwerp recentelijk weer op de agenda geplaatst. De indiener van dit amendement is professor Kelk op dit onderwerp schatplichtig.
Verworpen. Voor: pvdA, D66, LPF, Groep Lazrak

Artikel IVA
25→33→**40** (Vos)
In de huidige wetgeving ontbreekt de mogelijkheid om als bijkomende straf een verbod op te kunnen leggen aan houders van dieren die zich bedrijfsmatig schuldig maken aan dierenmishandeling- en verwaarlozing. Dit amendement biedt de rechter die mogelijkheid. Dit amendement strekt ertoe lucratieve dierenhandelaren en fokkerijen, die dieren verwaarlozen ten behoeve van hun eigen gewin, in hun inkomsten te treffen door hen het recht te ontnemen om gedurende een bepaalde periode, te weten ten hoogste een jaar, dieren te houden. De tekst van de bijkomende straf luidt thans zodanig, dat duidelijker is geworden, dat overtreding hiervan onder artikel 195 van het Wetboek van Strafrecht valt. De veroordeelde die zich onttrekt aan de tenuitvoerlegging van het verbod, maakt zich alsdan schuldig aan het in voornoemd artikel opgenomen misdrijf.
Verworpen. Voor: SP, GroenLinks, Groep Lazrak, PvdA, ChristenUnie, SGP

MOTIES

31 (Griffith) over een onderzoek naar de mogelijkheden, het nut en de noodzaak van verlaging van de voorlopige hechtenis
Aangenomen. Tegen: D66 en LPF